

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

12 – 13 жовтня 2017 р.

**ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

Видання присвячене

115-річчю Одеської національної академії харчових технологій

**та 5-річчю Навчально-наукового інституту прикладної
економіки і менеджменту ім.Г.Е.Вейнштейна**

м.Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції 12-13 жовтня 2017р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2017. – 291 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Каламан О.Б. – директор ННПЕіМ ім.Г.Е.Вейнштейна ОНАХТ

Редакційна колегія:

Ангелов Г.В. – д-р філософії, проф., Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., доц., Купріна Н.М. – к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. – к.с.н., доц., Савенко І.І. – д.е.н., проф.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Одеської національної академії харчових технологій протоколом № 3 від 03.10.2017 р.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису
Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність
наданих матеріалів

СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ ПІДПРИЄМСТВА

Ткачук Г.О., к.е.н., доцент

Одеська національна академія харчових технологій

Обліково-аналітична система – це система фіксації, збору, обробки та передачі в системі обліку інформації про господарські операції та процеси; відображення їх результатів у звітності підприємства; здійснення аналітичних розрахунків та забезпечення дієвого контролю достовірності та своєчасності обліку, звітності та аналізу з метою забезпечення менеджменту підприємства інформацією для здійснення оперативного та стратегічного управління [1].

Вивченню обліково-аналітичної системи та обліково-аналітичного забезпечення на підприємстві присвячено роботи Тітаренко Г.Б., Гудзинського О.Д., Камінської Т.Г., Яценко В.Ф., Усатової Л.В., Попової Л.В., Голячук Н.В., Гришанова Г.М., Костенко О.М., Ратушної О. П., Соколова Я.В., Гоголь Т.А. та інших.

У будь-якому випадку обліково-аналітичне забезпечення – це інформація необхідна для планування, розробки, ухвалення та реалізації управлінських рішень [2]. Вхідна інформація обліково-аналітичної системи представляє собою дані про господарські процеси та операції внутрішнього та зовнішнього середовища, облікову та корпоративну політику підприємства, задачі управління, зовнішню інформацію (нормативно-правова база, зміни законодавства). Вихідна інформація – оперативні, звітні та аналітичні дані для здійснення корпоративної політики та прийняття рішень в системі менеджменту.

Необхідно зазначити, що обліково-аналітична інформація є важливою для розвитку інноваційних процесів, тому повинна бути прозорою, достовірною та зрозумілою як для вітчизняних, та і зарубіжних інвесторів. Основними завданнями обліково-аналітичної системи вважаємо:

- моніторинг зовнішнього та внутрішнього середовища;
- облік господарських операцій за цільовими напрямками в системі бухгалтерського фінансового, податкового та статистичного обліку з додаванням не фінансових показників;
- контроль достовірності та своєчасності облікової інформації;
- аналіз результатів діяльності підприємства за вказаними напрямками;
- ідентифікацію економічних ризиків діяльності;
- контроль за збереженням та використанням матеріальних та нематеріальних ресурсів, за правильним відображенням усіх господарських операцій на етапах планування, обліку та за достовірністю аналітичних даних;
- планування діяльності підприємства, зокрема господарських операцій; видів діяльності: операційної, інвестиційної, фінансової, податкової; центрів відповідальності та підприємства загалом;
- формування аналітичних бюджетів як джерел акумулювання планової, облікової та аналітичної інформації;
- накопичення, обробка та передача інформації для забезпечення потреб управління;

– надання інформації в системі інвестування.

Основними категоріями для системної характеристики реєстрації, накопичення, обробки та передачі обліково-аналітичної інформації є: функції системи, підсистеми та елементи системи, взаємозв'язок між елементами системи, забезпечення функціонування системи, вхідна та вихідна інформація. Функції обліково-аналітичної системи: реєстраційно-моніторингова (реєстрація та моніторинг вхідної інформації про рух майна, господарські операції та процеси, результати діяльності), інформаційна (збір, накопичення, систематизація, обробка, зберігання та передача інформації), контрольна (забезпечення достовірності та своєчасності інформації, контроль збереження майна, своєчасності проведення розрахунків, правильності визначення основних економічних показників), аналітична функція (оцінка результатів діяльності, визначення тенденцій фінансово-економічного розвитку, виявлення та ідентифікація основних ризиків), прогнозного планування діяльності. Основним джерелом інформації в обліково-аналітичній системі вважаються дані бухгалтерського обліку, який використовується для аналізу [3].

На наш погляд, обліково-аналітична система, як інформаційна система підприємства, є набагато ширшою та має включати такі підсистеми: облікова підсистема, підсистема іншої нефінансової інформації, підсистема звітності підприємства, аналітична підсистема, підсистема бюджетування, підсистема внутрішнього контролю, підсистема корпоративного контролю (табл.1) [4].

Таблиця 1 – Відповідність елементів обліково-аналітичної системи

Підсистеми обліково-аналітичної системи	Елементи підсистеми	Місце реалізації функцій підсистеми
1. Облікова підсистема	Первинний облік	За місцем здійснення господарських процесів (операцій)
	Оперативний облік	У виробничих та обслуговуючих підрозділах
	Статистичний облік	Бухгалтерія
	Аналітичний облік	За центрами відповідальності
	Синтетичний бухгалтерський облік	Бухгалтерія
	Управлінський облік	Бухгалтерія
	Податковий облік	Бухгалтерія
2. Підсистема іншої нефінансової інформації	Інформація щодо кадрового потенціалу	Відділ кадрів
	Інформація щодо техніко-технологічного потенціалу	Техніко-технологічна служба
	Інформація щодо обігу цінних паперів	Комерційний відділ
	Інформація щодо стану судових процесів та стану розрахунків тощо	Юридичний відділ
3. Підсистема звітності підприємства	Управлінська звітність	Підрозділи підприємства
	Статистична звітність	Бухгалтерія
	Фінансова звітність	Бухгалтерія
	Податкова звітність	Бухгалтерія
	Спеціальна звітність	Бухгалтерія
4. Аналітична підсистема	Поточний аналіз ефективності ключових господарських операцій та процесів	Аналітичний відділ
	Аналіз результатів господарської діяльності	Аналітичний відділ

	Фінансовий аналіз	Аналітичний відділ
	Стратегічний аналіз	Аналітичний відділ
5. Підсистема бюджетування (планування)	Бюджетування	Планово-економічний (комерційний) відділ
	Аналіз виконання планів (бюджетів)	Аналітичний відділ
	Укладання прогнозів	Аналітичний відділ
6. Підсистема внутрішнього контролю	Тестування системи внутрішнього контролю	Відділ внутрішнього контролю (аудиту)
	Моніторинг	За місцем здійснення господарських процесів (операцій)
	Методичні прийоми та процедури внутрішнього контролю (документальний контроль, фактичний контроль (в т.ч. інвентаризація), експертиза)	Відділ внутрішнього контролю (аудиту)
7. Підсистема корпоративного контролю	Визначення корпоративної та облікової політики	Загальні збори товариства
	Контроль дотримання прав акціонерів	Спостережна (наглядова) Рада товариства

Як показує табл.1 обліково-аналітична інформація формується не тільки в бухгалтерії, а і в усіх інших підрозділах підприємства, в яких здійснюються господарські операції та процеси.

Будь-яка система не може ефективно функціонувати без відповідного забезпечення (підтримки), яке, на наш погляд, розподіляється, на технічне, організаційне, фінансове, нормативно-правове, методичне (табл. 2).

Таблиця 2 – Елементи забезпечення обліково-аналітичної системи

Елементи забезпечення	Зміст забезпечення
Технічне забезпечення	використання новітніх технологій первісного обліку, обробки та передачі облікової інформації, укладання та подання зовнішньої та управлінської звітності, проведення аналітичних розрахунків, тестування системи внутрішньогосподарського контролю, моніторингу окремих облікових процесів тощо
Організаційне забезпечення	наявність затвердженої облікової політики, обліково-аналітична регламентація (розподіл обліково-аналітичних обов'язків між структурами підприємства, розробка посадових інструкцій та положень по кожній обліково-аналітичній структурі (в т.ч. бухгалтерії, підрозділу внутрішнього контролю (аудиту), економічного підрозділу тощо), схема документообігу
Фінансове забезпечення	наявність фінансових коштів для розвитку обліково-аналітичної системи (оновлення технічного забезпечення, отримання інформації, оплата та стимулювання праці, підвищення кваліфікації та стажування тощо)
Нормативно-правове забезпечення	інформаційна підтримка нормативно-правової бази обліку, аналізу та аудиту; розробка внутрішніх нормативних документів (інструкцій, правил, схем тощо)
Методичне забезпечення	наявність внутрішніх стандартів (правил), за якими здійснюється процес реєстрації, збору, обробки та передачі інформації в межах обліково-аналітичної системи з метою задоволення оперативних, поточних та стратегічних потреб системи управління

Між підсистемами обліково-аналітичної системи виникають відповідні взаємовідносини:

1. Облік забезпечує збір, фіксацію, моніторинг та накопичення вхідної інформації, забезпечує своєчасність та достовірність передачі інформації для укладання звітності, проведення аналізу та здійснення контролю.

2. Звітність підприємства узагальнює облікову інформацію та є джерелом інформації для аналізу та контролю.

3. Аналіз здійснюється за даними обліку та звітності, забезпечує систему контролю та бюджетування поточною та стратегічною інформацією.

4. Бюджетування надає підсистемі аналізу базу для порівняння та оцінки дотримання встановлених стандартів та норм витрат.

5. Внутрішньогосподарський контроль здійснюється за даними обліку, аналізу та бюджетування та забезпечує збереження активів, дотримання встановлених лімітів, своєчасність розрахунків та виконання інших зовнішніх зобов'язань, виступає стимулом своєчасності обліку.

Виходячи із вищенаведеного вважаємо за необхідне виділити наступні пріоритетні напрями розвитку обліково-аналітичної системи підприємства:

– розробка власних підходів до корпоративної та облікової політики підприємства з визначенням основних управлінських завдань та вимог до внутрішньогосподарської звітності;

– подальший розвиток підсистеми внутрішнього контролю для забезпечення достовірності та своєчасності обліково-аналітичної інформації та збереження майна;

– вдосконалення підсистеми моніторингу та ідентифікації економічних загроз задля покращення фінансово-економічної безпеки підприємства;

– повна автоматизація системи фіксації, накопичення, обробки та передачі обліково-аналітичної інформації кожної підсистеми обліково-аналітичної системи підприємства;

– створення умов для зростання обліково-аналітичної грамотності працівників та вдосконалення всіх елементів забезпечення обліково-аналітичної системи підприємства.

– інтеграція до міжнародної системи обліку та звітності з метою формування прозорої інформаційної системи інвестиційно-інноваційного процесу.

Література

1. Ткачук Г.О. Завдання, зміст та склад обліково-аналітичного забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства / Обліково-аналітичне забезпечення в умовах управління фінансово-економічною безпекою підприємства: монографія // [В.В. Немченко, Н.М. Купріна, Г.О. Ткачук та ін.]: за заг. ред. д.е.н., проф. В.В.Немченко; ОНАХТ. – Одеса: Фенікс, 2015. – 360 с. – С. 9-21.

2. Усатова Л.В. Формирование управленческой и налоговой составляющей учетно-аналитической системы расходов в условиях неопределенности в период трансформации международных стандартов финансовой отчетности / Автореф док. эконом. наук 08.00.12. – Орел. – 2008. – 48 с.

3. Ратушна О. П. Обліково-аналітичне забезпечення аналізу фінансових результатів / О.П.Ратушна // Облік і фінанси АПК. -2012.-№ 1. – С. 72–76.

4. Ткачук Г.О. Призначення, задачі та структура обліково-аналітичної системи підприємства / Науково-методичні аспекти обліково-аналітичної системи підприємства: монографія // [В.В. Немченко, Ф.А. Трішин, Л.В. Іванченкова, Н.М. Купріна, Г.О. Ткачук та ін.]: за заг. ред. д.е.н., проф. В.В.Немченко; Одеська національна академія харчових технологій. – Одеса: Фенікс, 2016. -352 с. - С.9-22.

ЗМІСТ

1.	КОНЦЕПЦІЯ СТВОРЕННЯ КЛАСТЕРІВ У АГРОПРОДОВОЛЬЧІЙ СФЕРІ ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ	3
	Самофатова В.А.	
2.	ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	5
	Андрющенко Є.Г.	
3.	АНАЛІЗ РОЗВИТКУ АПК УКРАЇНИ	7
	Тортіки Л.Л.	
4.	ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ	9
	Немченко В.В., Немченко Г.В.	
5.	ПЛЮСИ І МИНУСИ УПРАВЛІННЯ ПИТАННЯМИ В СИСТЕМІ ТУРИЗМА УКРАЇНИ НА ПРИМЕРІ САНАТОРІЯ «КУЯЛЬНИК»	12
	Okulicz-Kozaryn Walery	
6.	ОБЗОР ПРАВОВОГО РЕГУЛІРОВАНИЯ СИСТЕМЫ РАННЕГО ОПОВЕЩЕНИЯ ОБ ОПАСНЫХ ПРОДУКТАХ ПИТАНИЯ И СРЕДСТВАХ КОРМЛЕНИЯ ЖИВОТНЫХ	14
	Stych Marek	
7.	ВАЖНЫЕ АСПЕКТЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОЛИТИКИ СТРАХОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ	17
	Циновская М. О., Митрофанова Г.В.	
8.	НАПРАВЛЕНИЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ СБЫТОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ	19
	Панкова Т.Н.	
9.	ФОНОСЕМАНТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ В МАРКЕТИНГОВЫХ КОММУНИКАЦИЯХ	25
	Карчевская Е.Н., Лапицкая О.В., Соловьева Л.Л.	
10.	КОНЦЕПЦІЯ У ЛІСОВОМУ ТА МИСЛИВСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ: МОЖЛИВОСТІ, РИЗИКИ, ІНТЕРЕСИ	28
	Проців О.Р.	
11.	ОБЛІКОВА СКЛАДОВА ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ АМОРТИЗАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА	31
	Трачова Д.М.	
12.	УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНО-КВАЛІФІКАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПРАЦІВНИКІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ	34
	Седікова І.О.	
13.	ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ ОСНОВНОГО КАПІТАЛУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	35
	Ступницька Т.М.	
14.	СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ	39
	Антонюк П.О., Антонюк О.П.	
15.	ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПТАХІВНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ	42
	Славута О.Ю.	
16.	ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ	44
	Пчелянська Г.Б.	
17.	ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОЇ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ В УКРАЇНІ	46
	Тарасова О. В.	
18.	УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ КОНТРОЛЮ ЗА ФОРМУВАННЯМ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА	50
	Ощепков О.П., Магденко С.О.	
19.	СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ ПІДПРИЄМСТВА	53
	Ткачук Г.О.	
20.	СУЧАСНИЙ СТАН ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ПРАЦІВНИКІВ	57
	Євтушевська О.О.	